

מסורת הש"ס

א) כתיבתו כד: חולין נ"ג;
ב) גיטין נ"ג; א) כפי: יחזקאל
ז' (במחשבת ע"ג);
ד) כפי: דברי יצחק (א) כתיבתו
ע"ג; ו) ע"ג (מ"ס) מנחות
נ"ג: ד"ה א"ה א"ה;

הגהות הב"ח

א) גמ' אמאי אלוות:
ב) רשב"ם ד"ה כ"ה כ"ה
ו' א' אפשי בה כ"ה:
ג) ד"ה כ"ה ו' במה
שאלו: ד) ד"ה ו' ו' ו'
עשה עמי ואני: (א) ש"ה
יורשין ו' ו' יורשין
ולבין: (א) ד"ה ו' ו' ו'
ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
(א) ד"ה ו' ו' ו' ו' ו'
ד"ה ו' ו' ו' ו' ו' ו'
(א) ד"ה ו' ו' ו' ו' ו'
לשנה ימירא אלמא דאם
ל"ה אמר:

מוסף רש"י

הכותב נכסיו. שכיב מרע
(כריתות כ"ד). דאמר הל"ה.
זו שמינון לו. אי אפשי
בהן. א"ן לרעו. אם היה
רבן שני בהן. זה האומר
אי אפשי בהן. על כרחו לא
ה' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
פריך ואפלו עומד וזו
(חולין כ"ט). כבר זכר וזו
יורשין. וישיב ראשון עומד
ירצולו. (שם). אפילו עומד
בפניו. מתיבה. והיכן מלטי
מקבל מתנה בעל כרחו. (שם).
בשורת. וקבל השטר. (שם).
שייבה לו על ידי אחר.
מפטר שטר המתנה לאחר
כפינו ואמר לו וזה כפינו
זו וזה פלוג' (שם). הריבה
סופו על תחלתו. (שם).
נתלה בתמה (כריתות כ"ד).
אין אומרין כל הקודם
בשטר. וזהו וזה וזה וזה
ש"ה יטלו אחרים אלא
מה שפטרם הראשון. אלא
יפטר שלא יתלוהו שם כל
כן לא יהיה נפטר הראשון.
הא לא אמרין. דכ"ן דלא
אמר אחריו לפלוני לאו זוזא
אקדמייה. אלא ש"ה אפטר
להואל ש"ה דכ"ה כח"ה
(גיטין ג'). יצא עליו שטר
חוב. על מנת לאמר שטר
אלו. גובה מכולם. ולומר
כ"ן נפטרם בדין א"ש א"ש
לפי חלקו. על ארבע מאות
נפטר יתר מכולם. שטר
לחור ולחלק לאחר שפטר
לזה מתקוף זה אחר מהם.
ש"ה לא עליהם חוב של מנה
חולקין אותו למשעב לאחר שפטר
ישלם זה ש' חלקו זה
ג' ו' זה ד' (שם). גובה מן
האחרון. שפטרם לא שפטרם
קודם שגבו לו וזהו בעל חוב
אל חובו. וזהו חלקו לזהו
שקבל לגבות את המנה על
קודם כל חובו ואחריו יטול
ש"ה והשלישי יפטר. (שם).

מוסף תוספות

א. ולא אמרין אדעתא
דכי' נסתלק ראובן הנותן.
כדי שיקנה שבעת
המקבל. ויכין ששבעת
אינו רוצה לקנות הנותן
לארובו. אלא הרי הוא
הפקד. מוס' יורשין.
ב. כלומר וירשין לקיש
אמאי לא אמר כלום וצ"ה
הפקד. ר"ן. ג. דלרשב"ם
דאמר לא וזה מקבל מתנה
ה"ל לומר דלחורו הפקר
ש"ה. ד. דלשון אי אפשי
בה לשון הפקר הוא. ויכין
שכבר זכר בה יכיל וה"ה
להפקדו. רשב"ם. וזהו
לכספי עצמו. רמב"ם.
ועי' ה. מושב המוח
פריך לר"ל דאמר הנותן
מתנה לחבור ואמר הלה
אי אפשי בה כל המוחק
בה וזה בה וכו'. אלא
בה אפשי באי אפשי
דבריו קיימן. רשב"ם גיטין
ל. א. (ופריך) לח"ה דאמר דשני זכה בהן. קשיא אמאי לא הוה הפקר. ודרשב"ג דניחא. דכ"ן דאמר דלא זכה בהן שני. הדרי למירוהו משום דקמא לא אפקינוהו מרשותיה אלא אדעתא דמקבל. ר"ן. א. הרי היה מן הסוגיות המתחלפות בחלופי המסכתות שם.

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

קלח.

עין משפט
נר מצוה

כאן בצווה מעיקרא. מתחלה כשמסקר לו זה את השטר התחיל צווה הלכך לא קנה שאין מוצין לו לאדם בעל כרחו דחוב הוא לו דכתיב (משלי טו) שונא מתנות יחיה וכדאמרין [באלו טריפות] (חולין ד' מ'): והנותן עצמו לא א מחיר לו שהרי סילק עצמו מהם אלא הפקר הם וכל המחזיק בהן וזה בהן כדאמרין בכריתות

כאן בצווה מעיקרא. פי' בקונט' צווה מעיקרא לא קנה ומ"מ הנותן סילק עצמו והם הפקר כר"ל דאמר בהמניח אשם תלוי (כריתות דף ד' ע"ב). הנותן מתנה לחצירו ואמר הלה אי אפשי בה כל הקודם וזה א' אבל צמתק ולצדק צווה כיון שמתק לא הוה הפקר וזהו זה בעל כרחו ואע"ג דרצון שמעון בן גמליאל צמתקן צויה לו ע"י אחר ושתק ולצדק צווה עצד ליה צווה מעיקרא אפ"ה קאמר יחזירו ליורשי נתן ולא הוה הפקר ריש לקיש נתן א' סבר כותיה אלא כרצון וככריתות (שם ושם) דפריך אמילתיה דריש לקיש דאמר אי אפשי בה כל הקודם וזה מרצ שמת דאמר מקבל מתנה שאמר לאחר שצאת מתנה לידו מתנה זו תצטל אי אפשי בה לא אמר ולא כלום צטילה היא דצדיו קיימין מאי ללו דצדיו קיימין והדרא למרה לפירושו הכי פריך כי היכי דצטילה היא דמתנה אף לאחר שצאה לידו והדרא למרה הכי נמי הוה לן למימר צאי אפשי קודם שצאה לידו הדרא למרה וריש לקיש אמר כל הקודם בה וזה ומשני לא דצדיו קיימין ולא הדרא למרה וקשה לריש לקיש עירושו דהכי פריך הם לקיש עירוש דצדיו קיימין אי לי על שדה זו דלא אמר א' כלום לישני דמילתיה דריש לקיש צדוקם שצאה לידו ולכך הוה הפקר צטילק עצמו אבל גצי דין ודברים שהנכסים שלו אין יכול להסתלק צהאי לישנא ועוד קשה דהכי פריך הם לקיש מרצין דהוא דאמר הרי אלו אולכין צתומה הא אוקמ' הכא מילמיתיהו דרצון צשתק ולצדק צווה ומילתיה דריש לקיש צצווה מעיקרא ואדרבה מרצ"ג הוה ליה למיפדך א' ועוד קשה דעד כאן לא פליגי רצון ורצון שמעון בן גמליאל הכא אלא דהאי משוי ליה צשתק ולצדק צווה והאי משוי ליה כצווה מעיקרא אבל אי צווה מעיקרא לכולי עלמא כבר זכו יורשין ולא הוה הפקר וריש לקיש קאמר דהוה הפקר ועוד קשה להר"ר פטר דאמר צגהול

מתחלה כשמסקר לו זה את השטר התחיל צווה הלכך לא קנה שאין מוצין לו לאדם בעל כרחו דחוב הוא לו דכתיב (משלי טו) שונא מתנות יחיה וכדאמרין [באלו טריפות] (חולין ד' מ'): והנותן עצמו לא א מחיר לו שהרי סילק עצמו מהם אלא הפקר הם וכל המחזיק בהן וזה בהן כדאמרין בכריתות

הגהות הב"ח

א) גמ' אמאי אלוות:
ב) רשב"ם ד"ה כ"ה כ"ה
ו' א' אפשי בה כ"ה:
ג) ד"ה כ"ה ו' במה
שאלו: ד) ד"ה ו' ו' ו'
עשה עמי ואני: (א) ש"ה
יורשין ו' ו' יורשין
ולבין: (א) ד"ה ו' ו' ו'
ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
(א) ד"ה ו' ו' ו' ו' ו'
ד"ה ו' ו' ו' ו' ו' ו'
(א) ד"ה ו' ו' ו' ו' ו'
לשנה ימירא אלמא דאם
ל"ה אמר:

מוסף רש"י

הכותב נכסיו. שכיב מרע
(כריתות כ"ד). דאמר הל"ה.
זו שמינון לו. אי אפשי
בהן. א"ן לרעו. אם היה
רבן שני בהן. זה האומר
אי אפשי בהן. על כרחו לא
ה' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
פריך ואפלו עומד וזו
(חולין כ"ט). כבר זכר וזו
יורשין. וישיב ראשון עומד
ירצולו. (שם). אפילו עומד
בפניו. מתיבה. והיכן מלטי
מקבל מתנה בעל כרחו. (שם).
בשורת. וקבל השטר. (שם).
שייבה לו על ידי אחר.
מפטר שטר המתנה לאחר
כפינו ואמר לו וזה כפינו
זו וזה פלוג' (שם). הריבה
סופו על תחלתו. (שם).
נתלה בתמה (כריתות כ"ד).
אין אומרין כל הקודם
בשטר. וזהו וזה וזה וזה
ש"ה יטלו אחרים אלא
מה שפטרם הראשון. אלא
יפטר שלא יתלוהו שם כל
כן לא יהיה נפטר הראשון.
הא לא אמרין. דכ"ן דלא
אמר אחריו לפלוני לאו זוזא
אקדמייה. אלא ש"ה אפטר
להואל ש"ה דכ"ה כח"ה
(גיטין ג'). יצא עליו שטר
חוב. על מנת לאמר שטר
אלו. גובה מכולם. ולומר
כ"ן נפטרם בדין א"ש א"ש
לפי חלקו. על ארבע מאות
נפטר יתר מכולם. שטר
לחור ולחלק לאחר שפטר
לזה מתקוף זה אחר מהם.
ש"ה לא עליהם חוב של מנה
חולקין אותו למשעב לאחר שפטר
ישלם זה ש' חלקו זה
ג' ו' זה ד' (שם). גובה מן
האחרון. שפטרם לא שפטרם
קודם שגבו לו וזהו בעל חוב
אל חובו. וזהו חלקו לזהו
שקבל לגבות את המנה על
קודם כל חובו ואחריו יטול
ש"ה והשלישי יפטר. (שם).

מתחלה כשמסקר לו זה את השטר התחיל צווה הלכך לא קנה שאין מוצין לו לאדם בעל כרחו דחוב הוא לו דכתיב (משלי טו) שונא מתנות יחיה וכדאמרין [באלו טריפות] (חולין ד' מ'): והנותן עצמו לא א מחיר לו שהרי סילק עצמו מהם אלא הפקר הם וכל המחזיק בהן וזה בהן כדאמרין בכריתות

הגהות הב"ח

א) גמ' אמאי אלוות:
ב) רשב"ם ד"ה כ"ה כ"ה
ו' א' אפשי בה כ"ה:
ג) ד"ה כ"ה ו' במה
שאלו: ד) ד"ה ו' ו' ו'
עשה עמי ואני: (א) ש"ה
יורשין ו' ו' יורשין
ולבין: (א) ד"ה ו' ו' ו'
ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
(א) ד"ה ו' ו' ו' ו' ו'
ד"ה ו' ו' ו' ו' ו' ו'
(א) ד"ה ו' ו' ו' ו' ו'
לשנה ימירא אלמא דאם
ל"ה אמר:

מוסף רש"י

הכותב נכסיו. שכיב מרע
(כריתות כ"ד). דאמר הל"ה.
זו שמינון לו. אי אפשי
בהן. א"ן לרעו. אם היה
רבן שני בהן. זה האומר
אי אפשי בהן. על כרחו לא
ה' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
פריך ואפלו עומד וזו
(חולין כ"ט). כבר זכר וזו
יורשין. וישיב ראשון עומד
ירצולו. (שם). אפילו עומד
בפניו. מתיבה. והיכן מלטי
מקבל מתנה בעל כרחו. (שם).
בשורת. וקבל השטר. (שם).
שייבה לו על ידי אחר.
מפטר שטר המתנה לאחר
כפינו ואמר לו וזה כפינו
זו וזה פלוג' (שם). הריבה
סופו על תחלתו. (שם).
נתלה בתמה (כריתות כ"ד).
אין אומרין כל הקודם
בשטר. וזהו וזה וזה וזה
ש"ה יטלו אחרים אלא
מה שפטרם הראשון. אלא
יפטר שלא יתלוהו שם כל
כן לא יהיה נפטר הראשון.
הא לא אמרין. דכ"ן דלא
אמר אחריו לפלוני לאו זוזא
אקדמייה. אלא ש"ה אפטר
להואל ש"ה דכ"ה כח"ה
(גיטין ג'). יצא עליו שטר
חוב. על מנת לאמר שטר
אלו. גובה מכולם. ולומר
כ"ן נפטרם בדין א"ש א"ש
לפי חלקו. על ארבע מאות
נפטר יתר מכולם. שטר
לחור ולחלק לאחר שפטר
לזה מתקוף זה אחר מהם.
ש"ה לא עליהם חוב של מנה
חולקין אותו למשעב לאחר שפטר
ישלם זה ש' חלקו זה
ג' ו' זה ד' (שם). גובה מן
האחרון. שפטרם לא שפטרם
קודם שגבו לו וזהו בעל חוב
אל חובו. וזהו חלקו לזהו
שקבל לגבות את המנה על
קודם כל חובו ואחריו יטול
ש"ה והשלישי יפטר. (שם).

קבא א מיי' פי' מהל'
זכיה ומתנה ליידי'
סמך עשין פ' טו"ע ח"מ
פי' רמה סמך ח"מ
קבא ב מיי' פי' מהל'
מתנות הלכ' ו'
קבא ג מיי' ש' ופ"ד מהל'
זכיה ומתנה ליידי'
ועי' גמ"מ סמך עשין פ'
טור ש"ע ח"מ פי' רמה
כ"ה:
קבא ד מיי' פי' מהל'
זכיה ומתנה ליידי'
סמך עשין פ' טו"ע
ח"מ פי' רמה סמך:
קבא ו מיי' ש' פי' מהל'
טו ו מיי' סמך ש'
טו"ע ח"מ פי' רמה סמך
ז':

גליון הש"ס

רשב"ם ד"ה א' יצא כו'
תחת שכיב מרע כיושב
כו'. מתיבה הא גם מתנת
כ"ה גובה צטטר:

רבינו גרשום

שותק ולבטן צווח קנה.
דכ"ן דשתק בשעת מתנה
אודיו ליה לקבל:
ויכה לו. המתנה על ידי
אחר: אם רבן שני בהן.
זה שנכתב לו הנכסים:
כבר זכר בהן יורשין וזו:
הצוין בה וז"ל אפי' עומד
הצויה. ומקבל בידא ליה
דאוליס בתרומה אמאי
הא צווח דלא בעי להו:
מיהדר קא הדר ביה. דלא
בעי להו אבל כיון דשתק
מעיקרא קנהו: והכי טורף
על תחלתו. והמטיל לא
היה דעתו לקבל. והאי
דלא צווח בשעה שויבה
לו על ידי אחר דסבר
מאי איכפת ליה שויבה
אותו ע"י אחר כל זמן
שלא בא לידו מאי אצווה:
תנו כמתים זה לפלוני ושי'
לפלוני וז' לפלוני אין
אמרי' כל הקודם באחרו
שטר מתנה וזה. תחלה אלא
כולם זכו באחר שאל היה
יכול להוציא שני שמות
כאחד אם לא שיקדים זה
לזה לפיכך זכה זה כזה.
ולפיכך אם א"ש עליו על
זה הנותן שטר חוב שהיה
חייב מפורן גובה בעל חובו
מכולן. דאין יכול לומר
הראשון כי בעת צבוייתו
אני מבטחתי עיריין הנחתי
לך מקום לגבות ממנו ולא
היך יכול לומר לו כן לפי
שכרם וכו' כאח: אבל אם
אמר נתן משאני זה לפלוני
ואחריו לפלוני. מדקאמר
ואחריו הכא משמע דאם
ישתייר כלום אחריו שיתנו
לראשון יתנו לזה ונאם
לשתייר משאני זה לשלישי
כל הקודם בשטר מתנה
כעין שהן כתובים וזה
תחלה. לפיכך אם יצא שטר
חוב גובה מן האחרון שכל
אחד מן הראשונים יכול
לומר לו הנחתי לך מקום
עיריין לגבות הימנו: אם
אין לו. השלמת כל חובו
מן האחרון: הודו וגובה
מן שלפניו היינו אותה
שוכה קודם האחרון: אין
לו. עיריין השלמה: גובה
משלפני פניו. מן הראשון:
[כדאוי לן]. האי דקאמר
בראו לו לפטרי מילתא
קאמי דבלאו הכי היה
נוטל בכורתו. אבל מדקאמר
לישנא תיירא נוטלן ונוטל
את בכורתו דאמר לקמן
הא מני ר"ע היא דייק
לישנא תיירא: אם אמר נתן
לו. מאתיים ותיירא חובו ידו
על העליונה. אם בכורתו
ויתר על מאתיים יטול
בכורתו ואם מאתיים זה
ויתר יטול מאתיים. וכו' האי
גוגא מפרשי גבי אשתו
וגבי בעל חובו: